

Una carretera que no duu enlloc

Comença a fer ja uns quants anys que, quan vivia a Sant Feliu de Guíxols, John Langdon Davies va fer un article preciós sobre la carretera de Tossa. Hi va escriure que era una *carretera on no passava mai ningú, on no hi havia cap casa; una carretera que semblava que no duia a enlloc*. Just, és clar, al contrari del que ens passa avui, que ens pensem que les carreteres poden dur-nos a qualsevol punt, malgrat que, després, quan hi anem, tot sovint el que de debò passa és que és francament difícil arribar-hi. En aquests últims mesos —encara que, ben mirat, com tantes altres vegades— diputats, alcaldes, líders polítics, urbanistes, hotelers, veïns, conductors, economistes, periodistes i experts de tot tipus han parlat a bastament des de qualsevol mitjà públic, suposo que tan sovint com han pogut, dels embussos a les carreteres. N'hi ha moltes altres, ja ho sé, però, per dir-ne algunes, han opinat i s'opina encara del túnel de Bracons, de l'Eix transversal, de la variant de la Bisbal, de la carretera de Corçà a Figueres i dels embussos inacabables que hi va haver, tant l'estiu passat com un cop ha passat l'estiu, per travessar Llagostera. I el cas és que d'opinions n'hi ha per a tots els gustos: des d'aquell que no faria mai res, fins a aquell altre que no pararia d'enquitrinar el que sigui. Jo diria —i en això estic segur que no m'equivoco— que n'hi ha més d'un que opina públicament diferent segons la cua que troba cada matí o cada vespre per fer o per refer el camí que hi ha entre casa seva i la feina. Parodiant Langdon Davies, no fa l'efecte que aquest debat ens acabi portant a enlloc, però el que sí que sembla és que, com que sempre es pot qualificar d'ineficaces i d'inoperants tots aquells partidaris de deixar les coses tal com són ara, tard o d'hora s'arriba a un punt que, encara que sigui per no millorar res, acaba essent del tot inevitable fer creure que s'hi pot fer alguna cosa. I el que es demostra també tard o d'hora és que quan es fa el que sigui, posem-hi una variant, un accés, una dreuera o una carretera nova, les cues s'acaben traslladant de lloc o acaben naixent, més aviat que tard, tal com van començar també els bolets aquesta temporada. Tots sabem que és el model de creixement el que hauríem de canviar, però com que dir això implica fer un debat a fons i plantejar-se un munt de coses, a casa nostra apliquem aquella dita tan catalana i, a la vegada, tan ximple que diu que qui dia passa any empeny. I el que empenyem no són només els cotxes cap a més cues, sinó també el país cap a la seva ruïna.

Xavier Cortadellas

Crònica itinerant i vida quotidiana

Museu Temporal de la Bauma del Serrat del Pont, Tortellà, Montagut, Albanyà, Oix i Beuda. Segon semestre del 2002.

L'estiu passat, petits municipis de l'Alta Garrotxa gaudiren d'una innovadora proposta pel que fa a iniciatives museològiques. Sota l'organització del Consorci de l'Alta Garrotxa es presentaren al

públic local 13 anys d'excavacions arqueològiques i els seus posteriors estudis, sempre més lents i minuciosos, sobre un petit abric rocós del marge del riu Llierca: la Bauma del Serrat del Pont (Tortellà).

Els directors del projecte, Gabriel Alcalde (Universitat de Girona), Miquel Molist (Museu d'Arqueologia de Catalunya) i Maria Saña (Universitat Autònoma de Barcelona) volien donar a conèixer els resultats dels seus estudis. Aquest fet, que podria semblar a molts la conseqüència o finalitat de tota investigació, resulta tristament

poc freqüent, si no insòlit. Dins la bossa de les excuses, podríem esmentar la manca de recursos, el típic desinterès de les administracions i l'escassa intenció divulgadora de molts investigadors.

La mostra s'articula entorn de nou expositors, cadascun centrat en un aspecte de la cova: l'entorn geogràfic, les excavacions, la cacera, les cabanes, l'agricultura, la ramaderia, la ceràmica, el metall i la Bauma en els nostres temps. Els aspectes formals són simples: peces originals amb fotografies i breu text, tot acompanyat de díptics col·leccionables sobre cada tema.

Fins aquí poca novetat, però la vitalitat i originalitat de l'exposició recau en la seva ubicació. Res no es troba en els espais museogràfics habituals —museus, sales d'actes o qualsevol altre espai especialment condicionat—, sinó en fleques, bars, casals d'avis, carnisseries, llibreries, farmàcies... En ocasions, a més, el tema tractat està directament relacionat amb la funció de la botiga on s'exposa. Així, es poden veure ossos de fauna domèstica prehistòrica a la carnisseria o un morter per moldre cereals a la fleca.

L'altre gran encert del projecte consisteix a entendre l'anomenat «museu temporal» com quelcom més trenat que una mostra de peces. En els cinc petits pobles es fan, a més de la protocol·lària xerrada d'inauguració, xerrades d'especialistes en prehistòria (sobre cacera, ceràmica i agricultura a l'Alta Garrotxa), la projecció d'un documental produït per TV Olot sobre el

procés metal·lúrgic prehistòric i visites guiades a la cova tant per a adults com per a escolars.

Amb aquesta proposta, la prehistòria arriba de la forma més senzilla a la pràctica totalitat dels habitants d'aquests tres nuclis de la muntanya garrotxina, i s'aconsegueix que, mentre es fan les tasques pròpies del dia a dia (o s'espera per fer-les) es reflexioni un instant sobre altres maneres de viure, 8.000 anys enrere, en aquells mateixos indrets.

Pau Martín

El Parc-Bosc de Figueres

El 2 de setembre van començar a Figueres, amb un acte simbòlic, les obres de reforma del Parc-Bosc, que han d'estar acabades la primavera vinent. El pressupost és de 1.322.000 euros.

El 1917, l'arquitecte Ricard Giralt presentà el projecte del que hauria de ser el Parc-Bosc a l'Ajuntament de Figueres, que llavors era presidit per Marià Pujolà. El consistori disposava d'un solar que servia perquè els pagesos hi deixessin els carros els dies de mercat, i per exposar-hi les bèsties del mercat de bous que hom hi celebrava; aquell pendent pedregós fou ampliat amb la compra —l'expedient s'havia iniciat el 1915— d'altres terrenys veïns per disposar de més superfície. La decisió de crear un parc-bosc ja arrencava d'anys enrere, a partir de la proposta dels regidors de l'equip de Pujolà, el

Aixutó El Post

Els pins del Parc-Bosc de Figueres.

farmacèutic Joaquim Cusi i el jardiner Josep Pitxot. El treball de Giralt fou aprovat el 1918, però seguiren llargues disputes al si del consistori entre el govern i l'oposició, que rebutjava el projecte, però finalment el 20 de gener de 1920 s'aprovà que comencessin les obres; declarats els treballs d'urgència, pel maig del mateix any la ciutat ja disposava del nou equipament: aprofitant que eren Fires, hom ho celebrà amb una festa i els escolars de la vila hi plantaren arbres; més tard, el 1926, l'arquitecte Pelai Martínez en dissenyà les escales de pedra del Passeig Nou.

Quan la prosperitat econòmica del farmacèutic Cusi aconsellà traslladar els laboratoris al Masnou, el figuerenc, que estimava la seva ciutat, donà a

Figueres una gran extensió de terra que perllongava el solar del parc per la banda nord i arribava fins al Castell de Sant Ferran. Però el Parc-Bosc no s'engrandí pas més, ans al contrari: en la postguerra, els ajuntaments del franquisme desviaren l'esperit amb què el senyor Cusi havia fet la donació permetent que hom alcés edificis i instal·lacions en el gran solar (zona esportiva, guarderia, hospital, dipòsits d'aigua, etc.); de més, la carretera de França es féu passar entre la ciutat i el parc: la nova via, molt circulada, allunyà notòriament la zona verda del ciutadà. Fins avui dia el Parc-Bosc ha viscut precàriament; els consistoris d'aquestes dècades han deixat que molts elements anessin degradant-se progressivament: de les més de cent cinquanta espècies vegetals